

Svar på motion från Sedat Dogru (M) och Alexandra Anstrell (M) – Kartläggning av hedersrelaterat våld

Sammanfattning

Sedat Dogru (M) och Alexandra Anstrell (M) har lämnat en motion. I denna föreslår motionärerna kommunfullmäktige att ge socialnämnden i uppdrag att tillsammans med grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden göra en kartläggning av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär bland elever i högstadiet och gymnasiet i Hanninge.

Kommunfullmäktige gav 2017-11-06 (§ 319) socialnämnden att tillsammans med grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att bland elever i högstadiet och gymnasiet göra en kartläggning av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i Hanninge.

Detta uppdrag rapporterades till kommunfullmäktige i samband med socialnämndens årsredovisning 2019. I den gjorde förvaltningen bedömningen att en kartläggning på det sätt som motionärerna föreslår inte skulle tillföra annan kunskap än vad kommunen redan har.

Förvaltningen har i slutet av 2020 reviderat den nuvarande handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Förvaltningen föreslår socialnämnden att godkänna ändringarna. (Se ärende SN 2020/345.)

Pandemin av Covid-19 och de restriktioner som genomförs medför en ökad risk för våld i nära relation, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Mot bakgrund av detta bedömer förvaltningen att det därför finns ett behov av att kartlägga omfattningen och karaktären av våldet och förtrycket. En sådan kartläggning skulle ge förvaltningen ett underlag för eventuell verksamhetsutveckling.

En sådan kartläggning behöver ske i samarbete med utbildningsförvaltningen. Förvaltningen föreslår därför nämnden att hemställa hos kommunfullmäktige att ge socialnämnden, grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att göra en kartläggning av våld i nära relation, däribland hedersrelaterat våld och förtryck, med anledning av Covid-19 pandemin och de restriktioner som är föranledd av den.

I och med denna redogörelse anser förvaltningen motionen vara besvarad.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse 2021-01-21 – Svar på motion från Sedat Dogru (M) och Alexandra Anstrell (M) – Kartläggning av hedersrelaterat våld
- Beslutsunderlag 2020-06-08 – Motion från Sedat Dogru (M) och Alexandra Anstrell (M) – Kartläggning av hedersrelaterat våld

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar till kommunfullmäktige.

2. Socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att ge socialnämnden, grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att göra en kartläggning av våld i nära relation i Haninge med anledning av Covid-19 pandemin.

Siw Lidestål
Social- och äldredirektör

Maria Porshage
Avdelningschef

Bakgrund

Sedat Dogru (M) och Alexandra Anstrell (M) har lämnat en motion. I denna föreslår motionärerna kommunfullmäktige att ge socialnämnden i uppdrag att tillsammans med grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden göra en kartläggning av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär bland elever i högstadiet och gymnasiet i Haninge.

Kommunfullmäktige gav 2017-11-06 (§ 319) socialnämnden, tillsammans med grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, i uppdrag att bland elever i högstadiet och gymnasiet göra en kartläggning av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i Haninge.

Detta uppdrag rapporterades till kommunfullmäktige i samband med socialnämndens årsredovisning 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom social- och äldreförvaltningen i samråd med utbildningsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattande bild av befintliga kartläggningar, studier och rapporter

Det finns redan över 17 aktuella kartläggningar och rapporter om det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i Sverige.

De gjorda kartläggningarna visar att det finns en generell svårighet i att få en klar bild av förtryckets omfattning på grund av det stora mörkertalet som ligger i själva problematiken. Samtliga kartläggningar och rapporter rekommenderar att större fokus läggs på att upptäcka fler personer som är utsatta eller är i riskzonen.

Utifrån den senaste forskningen bidrar själva kartläggningen av det hedersrelaterade våldet och förtrycket inte till någon direkt effekt för målgruppen. Forskningen menar att effekt kan nås genom större myndighetssamverkan för att uppmärksamma, stödja och omhänderta utsatta. Detta förutsätter en löpande utbildning av alla medarbetare som kan komma i kontakt med utsatta. Utbildningsinsatserna syftar till att ge kontinuerlig kunskap i att upptäcka utsatthet samt kunskap om adekvata insatser vid misstanke eller kännedom om utsatthet.

De sammantagna gjorda kartläggningarna och forskningen visar i huvudsak följande:

- Det finns ett mörkertal som är svårt att uppskatta
- Resurser ska fokuseras på att upptäcka utsatthet
- Hedersnormer gynnas av inneslutenhet på individ-, grupp- och samhällsnivå
- Religiös, politisk, social, kulturell och ekonomisk rörlighet gör det svårare att upprätthålla hedersnormer

- Heder - Kontroll riktat mot det egna barnet – utsatt redan som flicka – som dotter
- Oskuldskravet viktig – begränsar handlingsutrymme i stort, förutom att det i kombination med att inte få välja framtida partner innebär risk för stor våldsutsatthet
- Den traditionella familjen lever vidare i Sverige, inlåsningsföljder för gifta kvinnor
- Män är mer accepterande till hedersrelaterat förtryck än vad kvinnor är
- Myndighetssamverkan är nödvändig för att skydda, möta och ge stöd

Social- och äldreförvaltningens kunskap om forskning och kartläggningen

Social- och äldreförvaltning har gått igenom och kartlagt de föreliggande rapporterna och de redan gjorda kartläggningarna som finns på området. Förvaltningens studier av dessa befintliga rapporter och kartläggningar ger förvaltningen tillräcklig kunskap om det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär bland elever i högstadiet och gymnasiet. Det är framförallt de kartläggningar som har genomförts i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala som är mycket relevanta och applicerbara på Haninge. De redan befintliga rapporterna och kartläggningarna ger kunskap om prioriteringsområden samt vilka insatser som behövs för att förebygga och motverka förtrycket i Haninge.

Berörda förvaltningar har även konsulterat Astrid Schlytter, docent och forskare vid Stockholms universitet, inför behovet av en lokal kartläggning i Hanninge kommun. Schlytter bedömer att resultaten i de redan gjorda kartläggningarna och rapporterna är relevanta för Hanninge. En ytterligare lokal kartläggning kommer inte att tillföra ny kunskap på omfattningen och karaktären av hedersförtrycket.

Förvaltningen delar Schlytters bedömning att de redan gjorda kartläggningarna och den befintliga forskningen är i nuläget tillräckliga för att Hanninge kommun ska kunna sätta in adekvata insatser för att förebygga och förhindra hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunens insatser

Hanninge kommun har en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Förvaltningen har i slutet av 2020 följt upp och reviderat denna.

I planen anges vilka varningssignalerna är, hur våldet och förtrycket kan upptäckas samt vilka insatser som förvaltningarna har att erbjuda för att skydda de utsatta.

Planen anger även hur ansvarsfördelningen mellan utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och social- och äldreförvaltningen är fördelade och hur samverkan ska ske.

Social- och äldreförvaltningen samarbetar med Origo (länsövergripande resurscentrum för hedersrelaterat förtryck

och våld) när det gäller senaste forskningen och relevanta insatser.

Social- och äldreförvaltningen samordnar fortbildning i hedersproblematik till särskilt berörda inom hela den kommunala organisationen. Utbildningssatsningarna sker i samverkan med Origo.

De finns även webbutbildning framtagen av Migrationsverket i samverkan med Länsstyrelsen Östergötland. Utbildningarna startades 2020 och genomförs brett inom kommunen och ingår i personalavdelningens utbildningskatalog.

Utbildningsinsatsen följs sedan upp med enkäter och relevant statistik.

Utbildningarna ger medarbetarna kunskap för att kunna uppmärksamma signaler på utsatthet och agera på rätt sätt vid misstanke eller kännedom om utsatthet. Syftet är också att upptäcka så många som möjligt som är utsatta och att agera för att främja allas lika rättigheter.

Covid-19 pandemin

Covid-19 pandemin har medfört stora förändringar i samhället. Det har påverkat levnadsförhållandena för många Haningebor.

Stängningar av verksamheter, restriktioner, distansundervisning i skolan, ökad vistelse i hemmiljö och minskad fysisk interaktion med andra människor har medfört ökat risk för våld och förtryck i hemmet. Där ingår även det hedersrelaterade våldet och förtrycket.

SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) skriver att när allt fler isolerar sig hemma på grund av covid-19 ökar risken för våld i nära relationer. Det blir också svårare för utsatta att söka hjälp. Kommuner behöver förbereda för att fler behöver stöd och skydd – både nu och efter pandemin.

Ju längre tid familjer isoleras hemma, desto större är risken att kvinnor och barn utsätts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och sexuellt våld. Isoleringen gör det lättare för våldsutövande partners eller familjemedlemmar att utöva kontroll och betydligt svårare för utsatta kvinnor och barn att söka hjälp. Oro, stress och ekonomisk osäkerhet ökar risken ytterligare att förövare använder våld.

Enligt socialtjänstlagen har förvaltningen i uppdrag att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen.

Därför ser förvaltningen ett behov av att kommunen ökar sin kunskap och gör sig förtrogen med de nya omständigheter som pandemin har medfört i Haninge.

Med anledning av effekterna av pandemin ser förvaltningen nu ett behov av öka sin kunskap genom att kartlägga våldet i nära relation, inklusive det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Detta för att se över vilka insatser som behöver anpassas eller utvecklas.

Förvaltningens sammanfattade bedömning

Kommunfullmäktige gav 2017-11-06 (§ 319) socialnämnden att tillsammans med grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att bland elever i högstadiet och gymnasiet göra en kartläggning av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i Haninge.

Detta uppdrag rapporterades till kommunfullmäktige i samband med socialnämndens årsredovisning 2019. I den gjorde förvaltningen bedömningen att en kartläggning på det sätt som motionärerna föreslår inte skulle tillföra annan kunskap än vad kommunen redan har.

Förvaltningen har i slutet av 2020 följt upp och reviderat den nuvarande handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck. Förvaltningen föreslår socialnämnden att godkänna ändringarna.

Pandemin av Covid-19 och de restriktioner som genomförs medför en ökad risk för våld i nära relation däribland

hedersrelaterat våld och förtryck. Mot bakgrund av detta bedömer förvaltningen att det finns ett behov av att kartlägga omfattningen och karaktären av våld och förtrycket och ge förvaltningen ett underlag för eventuell verksamhetsutveckling.

En sådan kartläggning behöver ske i samarbete med utbildningsförvaltningen. Förvaltningen föreslår därför nämnden att hemställa hos kommunfullmäktige att ge socialnämnden, grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att göra en kartläggning av våld i nära relation, däribland hedersrelaterat våld och förtryck, med anledning av Covid-19 pandemin och de restriktioner som är föranledd av den.

I och med denna redogörelse anser förvaltningen motionen vara besvarad.

Expedieras: Akt

För kännedom: Handläggare, avdelningschef IFO och utbildningsförvaltningen

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen